

2024-2025 ОҚУЖЫЛЫНДА БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ АПҚО -НЫҢ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ

Ата-аналарды педагогикалық қолдау сабақтарының мазмұнының негізі

Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталықтарының қызметі балалардың әл-ауқаты ұғымына негізделген, өйткені ата-аналар баланы дамыту мен тәрбиелеуде басты рөл атқарады. Өзара сыйластық пен қолдау отбасының әрбір мүшесіне басқаларға деген сүйіспеншілікпен қамқорлықты сезінуге көмектеседі — бұл құндылықтар қажығыстар мен дауларды тиімді шешу, ымыраға келу және бір-бірін түсіну қабілетін қалыптастырады. Отбасында әл-ауқатты қалыптастыру және қолдау оның барлық мүшелерінің үнемі күш-жігерін, назарын және қамқорлығын талап етеді, ал үй ортасы - бала білім алып, дами бастайтын алғашқы орта.

Эмоциялық тұрақтылық және ата-ана-баланың жағымды қарым-қатынасы салауатты үй ортасына ықпал етеді. Ата-аналар баланың салауатты психологиялық дамуы үшін аса маңызды эмоциялық қолдау мен қауіпсіздікті қамтамасыз етеді. Отбасының әл-ауқатын қалыптастыруға отбасының барлық мүшелерінің денсаулығына қамқорлық жасау, тұрақты медициналық тексерулер, дұрыс тамақтану және дене белсенділігі әсер етеді. Ата-аналар балаларды дұрыс тамақтанумен, ұйқы үлгілерімен және дене белсенділігімен қамтамасыз етеді, бұл дене бітімінің дамуына және жалпы денсаулығына ықпал етеді.

Ата-аналар ерте балалық шақтан бастап білім беру жүйесін де маңызды рөл атқарады. Олар ұйқымен демалудың көлемімен сапасына назар аударатырып, күн тәртібін қадағалай алады, үй тапсырмасын орындауға көмектеседі, білімге деген қызығушылықты ынталандырады және баланың психикалық қабілеттерін дамытып, сақтай алады.

Олар балаларға қажығыстарды шешуді үйренуге, ынтымақтасуға және басқаларды құрметтеуге көмектеседі. Отбасының әрбір мүшесі өз сезімдері мен пікірлерін білдіре алуы үшін ата-аналар мен балалар арасында сенімді қарым-қатынасты дамыту маңызды, оған отбасылық байланыстарды нығайтатын бірлескен іс-шаралар, мерекелер, демалыс және отбасылық дәстүрлер ықпал етеді.

Жеке әл-ауқат ұғымы соңғы онжылдықта кең тараған, әр түрлі зерттеушілер әзірлеген және Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (бұдан әрі — ДДҰ) ұсынымдарында көрініс тапқан.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДҰ): Өзінің басшыларында денсаулықты анықтауда ұйымға тек физикалық қана емес, сонымен қатар психикалық және әлеуметтік әл-ауқат та кіреді.

PERMA әл-ауқат моделі: Оң психологияның негізін салушылардың бірі Мартин Селигман әзірлеген PERMA моделі әл-ауқаттың бес негізгі элементін

қамтиды: Позитивті эмоция, өзара іс-қимыл, қарым-қатынас, мағына және жетістік.

Маслоу, Абрахам (1954): Өзінің қажеттіліктер иерархиясы теориясында Маслоу адам қажеттіліктерінің әр түрлі деңгейлерін талқылайды, оларға физиологиялық (физикалық әл-ауқат), қауіпсіздік қажеттіліктері (физикалық және әлеуметтік әл-ауқатпен байланысты), әлеуметтік қажеттіліктер (әлеуметтік әл-ауқатпен байланысты), сыйластық қажеттіліктері

(эмоциялық әл-ауқатпен байланысты), өзін-өзі өзектендіру қажеттіліктері (танымдық игілікпен байланысты) жатады. *Рейф, Кэрол (1989):* Кэрол Д. Рейф танымдық, эмоциялық, әлеуметтік әл-ауқатпен байланысты алты компонентті қамтитын психологиялық игіліктің негізін жасады: дербестік, жеке өсу, өзін-өзі бағалау, басқалармен жағымды қарым-қатынас, өмірдегі мақсаттар, қоршаған орта.

Бұл дереккөздермен модельдер игіліктің нәртүрлі аспектілері мен олардың өзара байланыстарын жан-жақты түсінуді қамтамасыз етеді, соның негізінде негізгі төрт түрді ажыратамыз:

Когнитивтік әл-ауқат - есте сақтау, назар аудару, түсіну және үйрену қабілеті, ой процестерінің дамуы, интеллект сияқты психикалық процестердің дамуы. Танымдық әл-ауқат бұл процестердің онтайлы жұмыс істейтін жағдайын көрсетеді, бұл адамдарға толық өмір сүруге мүмкіндік береді.

Дене әл-ауқаты - организмнің сыртқы жағдайларға бейімделуі, оның барлық органдары мен жүйелерінің жақсы үйлестірілген жұмысы, сондай-ақ берік иммунитет. Салауатты өмір салты мәдениеті: күнделікті режим, дұрыс тамақтану, сапалы ұйқы, дене белсенділігі, демалыс, денсаулық және қазіргі адамның бейнесі.

Эмоциялық әл-ауқат - баланың өз эмоциясы мен мінез-құлқын түсініп, бақылай білуі, баланың жеке басының қалыптасуына, жағымдық қасиеттердің дамуына, басқа адамдарға деген достық қарым-қатынасқа, басқа адамның сезімі мен жағдайына қайғы-қасірет, қайғы-қасірет сезінуіне септігін тигізетін сенім, қауіпсіздік сезімі.

Әлеуметтік әл-ауқат - әлеуметтік өзара іс-қимыл дағдыларын қалыптастыру, өзара қарым-қатынас орнату, ынтымақтастық, жанжалдарды шешу, айналадағы шындықпен өзара әрекеттесуде тұрақтылық, төтенше жағдайларда қауіпсіз мінез-құлқын және қорғау дағдыларын дамыту.

Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығында психологиялық және педагогикалық білім беру сабақтарының мазмұны мынадай әл-ауқат түрлеріне негізделеді:

Жана 2024-2025 оқу жылында ата-аналарға арналған сабақтарды әзірлеуге

«Педагогтер мен ата-аналар: балалар мүддесі үшін ынтымақтастық» республикалық байқауына қатысқан еліміздің үздік ұстаздары тартылды. Аталған байқаудың жеңімпаздары мен номинанттары «Өркен» балалардың әл-ауқатын арттыру ұлттық ғылыми-практикалық институты жанындағы «Жалын» қоғамдастығына кіреді.

Еліміздің білім беру ұйымдарының үздік педагогтеріне казак және орыс тілдерінде АПҚО-2.0 сыныптарының тақырыптары ұсынылды. Сабақ тақырыптары Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығының қызметін бақылау нәтижелері негізінде анықталып, ата-аналар мен білім беру ұйымдарының сауалдары ескерілді. Институттың зерттеушілері (сарапшылардың жұмыс тобы) оқытушыларға сабақтарды әзірлеуде тәлімгерлік көмек көрсетті, әрбір әзірлеушімен ZOOM конференциялары форматында жеке консультациялық жұмыс жүргізілді.

Мұғалімдерге әдіснамалық көмек көрсету мақсатында осы нұсқаулықта ата-аналарды психологиялық және педагогикалық қолдау сабақтарын әзірлеу ұсынылады.

№	Әл-ауқатының түрлері	АШҚО-да оқытылған аналарға арналған сабақтардың тақырыбы		
		6-7 жас – 10-11 жас	11-12 жас – 14-15 жас	15-16 жас
1	Физикалық	Сапалы ұйқы: балалардың дамуы мен денсаулығының негізі	Жасөспірімдердің ұйқысы: Оқуға және мінез-құлыққа әсері	Жасөспірімнің ұйқысы және психикалық денсаулығы
		Дұрыс тамақтану әдет-ғұрпын құру	Барлық отбасы үшін дұрыс тамақтану	Сыртта тамақтану
2	Когнитивті	Зейінді дамыту	Жадыны дамыту	Өмір бойы оқыту: неге? қалай?
		Логикалық ойлауды үйрену	Баланың зиянды пікірін ояту	Шығармашылықты ынталандыру
3	Эмоционалды	Отбасылық келісімнің кепілі – сенімді қарым-қатынас	Жасөспірімді түсінуді және қабылдау тәртібі	Тұлғаның қалыптасуы: тәуелсіздікке құқық
		Баланы өзінің және басқа адамдардың сезімін түсінуге үйрету тәртібі	Бүлдіретін сыртқы әсерлерге балалардың қарсы тұруы	Ата-аналардың эмоциялық күйреуі: оны қалай болдырмауға және жеңуге болады?
4	Әлеуметтік	Балалардың қауіпсіздігі – ересектердің қамқорлығы	Баланың зиянды жағдайға дайын ба?	Жеке қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыру
		Бақытты ана құпиялары	Әкелік — бала бақытының қайнар көзі	Болашаққа ұмтылу: Баланың өз әлеуетіне жетуге қалай көмектесуге болады

«Бестөбе кентінің негізгі орта мектебі» мемлекеттік мекемесі
2024-2025 оқу жылында Ата-аналарға педагогикалық қолдау көрсету бағдарламасы

Мектеп директоры:

С.Муканова

№	Тақырып	Мазмұны	Орындалу мерзімі	Жауаптылар
Ата-аналарға педагогикалық қолдау көрсету бағдарламасы 1-4 сынып оқушылары				
1	Сапалы ұйқы: балалардың дамуы мен денсаулығының іргетасы	<ol style="list-style-type: none"> Баланың тұлғасын дамыту үшін ұйқының маңызы. Баланың танымдық және эмоциялық дағдыларын дамыту үшін негіз ретінде ұйықтау. Әдет-ғұрыпты қалыптастыру алгоритмі. Дұрыс ұйықтау үшін қажетті жағдайлар. 	Қыркүйек Төртінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі Ж.Абишева
2	Дұрыс тамақтану әдет-ғұрыпін құру	<ol style="list-style-type: none"> Балалардың дамуындағы дұрыс тамақтанудың маңыздылығы: дене және психикалық жай-күй Дұрыс тамақтанбауға және олардың салдарларына байланысты аурулардың мысалдары Дұрыс тамақтану негіздері: сорты, модрациясы және тепе-теңдігі. Отбасында дұрыс тамақтану үшін қолайлы жағдай жасау бойынша практикалық консултациялар. 	Қазан Екінші аптасы	Ж.Исаева Д.Ахметова Ж.Абишева
3	Назар аударуды дамыту	<ol style="list-style-type: none"> Балалардың назарын аударуды дамыту проблемасының маңыздылығы мен маңызы. Назар аударудың негізгі қасиеттері. Назар аударуды дамыту әдістері мен тәсілдері. Үйде оқуға арналған практикалық тапсырмалар мен ойындар. 	Қараша Үшінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі
4	Логикалық ойлауды үйрену	<ol style="list-style-type: none"> Логикалық ойлау табыстың негізі ретінде Балаларда логикалық ойлаудың негізгі аспектілері. Балаларға осы шеберлікті дамытуға көмектесу тәртібі Ата-аналарға практикалық консултация беру 	Желтоқсан Бірінші аптасы	Ж.Исаева Д.Ахметова

5	Отбасылық келісімнің келілі— сенімді қарым-қатынас	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сенімгерлік қарым-қатынас: бақытты отбасылық қатынастардың негізі. 2. Байланысты сенімгерлік басқарудың негізгі принциптері мен факторлары. 3. Сенімсіздік, бұркеншік сенім, шынайы сенім. Істерді талдау. Сенімсіздіктің теріс салдары. 4. Баламен ойдағыдай сенімді қарым-қатынас жасау үшін ата-аналарға арналған негізгі дағдылар мен практикалық кеңестер. 	Қаңтар Үшінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі
6	Баланы өзінің және басқа адамдардың сезімін түсінуге үйрету тәртібі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баланың дамуындағы қайғы-қасірет және оның рөлі. 2. Баланың және басқа адамдардың сезімін ашық қарым-қатынас, құрметтеу және түсіну. 3. Басқа адамдардың және өз сезімдерін білдіру және түсіну тәсілдері. 4. Баланы жан жалдарды шешуге үйрету ата-аналарға кеңес беру. 	Ақпан Екінші аптасы	Ж.Исаева Д.Ахметова А.Сисемәлі
7	Балалардың қауіпсіздігі ересектердің қамқорлығы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дене дайындығы: төтенше жағдайларда организмді қорғау дағдылары мен қабілеттері 2. Эмоциялық дайындық: қорқынышпен үрейді жеңу тәсілдері мен тәсілдері 3. Танымдық әзірлік: қауіпсіздік саласындағы білімді және қорғау әдістерін меңгеру 4. Әлеуметтік дайындық: қиын жағдайдағы баланың коммуникациялық дағдыларын және коммуникациялық дағдыларын дамыту 	Наурыз Бірінші аптасы	Ж.Исаева Е.Қабатаев Д.Ахметова Ж.Абишева
8	Бақытты ана құпиялары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Қазіргі ана болу ерекшеліктері 2. Отбасылық және кәсіптік жұмыспен қамту 3. Егер анам жалғыз қалса... 4. Тиімді ананың дағдылары. 	Сәуір Екінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі

2024-2025 оқу жылында

Ата-аналарға педагогикалық қолдау көрсету бағдарламасы

р/с	Ата-аналарға педагогикалық қолдау көрсету бағдарламасы 5-9 сынып оқушылары	Орындалу мерзімі	Жауаптылар
1	Жасөспірімдердегі ұйқы: Оқуға және мінез-құлқына әсері	Қыркүйек Төртінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі Ж.Абишева
2	Здоровый рацион для всей семьи	Казан Екінші аптасы	Ж.Исаева Д.Ахметова Ж.Абишева
3	Жадыны дамыту	Қараша Үшінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі
4	Баланыздың ой-пікірін ояту	Желтоқсан Бірінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі

5	Жасөспірімнің түсінік алу және қабылдау тәртібі	Жасөспірімнің түсінік алу және қабылдау тәртібі 1. Жасөспірімдердің дамуын түсіну 2. Жасөспіріммен эмпатия дағдыларын және тиімді қарым-қатынасты дамыту 3. Жасөспірімнің өзін-өзі тиісті сезінуін және өзін-өзі сезінуін белгілеу жөніндегі ұсынымдар 4. Қолайлы жағдай жасау әдістері	Қаңтар Үшінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі
6	Бүлдіретінсыртқы әсерлерге балалардыңқарсы тұруы	1. Экстремистік идеологияларға байланысты тәуекелдер мен қауіптер: Кейс-зерттеулер 2. Рухани иммунитетті қалыптастырудың негізі ретінде сыни ойлау және эмоциялық интеллект 3. Балалардың санасы мен мінез-құлқын дерадикализациялау тәсілдері 4. Отбасы мен мектептің профилактикалық қызметінің тиімді стратегиялары, ашық қарым- қатынасты ынталандыру жәнебірлескен іс-шараларға қалысу	Ақпан Екінші аптасы	Ж.Исаева Д.Ахметова А.Сисемәлі
7	Баланызтөтенше жағдайға дайын ба?	1. Төтеншежағдайлардың ерекшеліктері және төтенше жағдайлар кезінде нақты шаралар қабылдау 2. Төтенше жағдайға дейін және оның уақытында баланың мінез-құлқы қағидалары 3. Төтенше жағдайлар кезінде өзін-өзі бақылау дағдыларының маныздылығы туралы 4. Күтпеген қауіп кезінде адамөмірін сақтапқалу үшініс-қимылалгоритмдері	Наурыз Бірінші аптасы	Ж.Исаева Е.Қабағаяв Д.Ахметова Ж.Абишева
8	Әкелік - бала бақытының қайнар көзі	1. Қазіргі әкенің құндылықтары қандай? 2. Әкесінің жекеқасиеттері 3. Әкені баланы тәрбиелеуге жәнетәрбиелеуге тарту 4. Сәтті өмірсуру үшін балада мықты қасиеттердің қалыптасуына әкенің ықпалы	Сәуір Екінші аптасы	Ж.Исаева А.Сисемәлі Д.Ахметова

Директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары : Ж.Т.Исаева